

KORRESPONDENT — KRAIOWY Y ZAGRANICZNY.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Z Grodna. — Sessya Seymowa 71sza dnia 2. Października we Szrode.

Za przybyciem J. K. Mci; JP. Marszałek zagaia sessyę od podniesienia projektu JP. Grodzickiego Krak: przymiesionego pod tytułem: *Wyplacenie tymczasowe dochodów do kasy J. K. Mci*; i w tym celu daie głos temuż.

JP. Grodzicki Krak: po stosownym przymówieniu się, podaie projekt w treści: aby nim forma rządu zadecydowaną zostanie, Skarb Kor: 156,250. Zł: a Litewski 93,750. na dniu pierwszym każdego miesiąca do kasy J. K. Mci wypłacały.

Czyta JP. Sekretarz seymowy projekt takowy, który za zapytaniem JP. Marszałka seym: trzykrotnym odgłosem w prawo zamienionym zosłaie.

Król Jmć: *W powszechnym ucisku całego Narodu, miałem i to za szczególne szczęście, że i ja w niedostatku poniekąd zostawałem, i owszem miałem to za szczęście, że uciskniony kłeskami Naród widział, że nierównie, ale daleko więcej cierpiał Król. Mito mi iest, gdy teraz z rąk kochanego Narodu odbieram udział, choćby najmniejszej części, ile z rąk przychylnego i przywiązanego Narodu. Za co nayszczerze winienem złożyć dzięki.*

JP. Łoborzewski Czern: Z powodów zaszłego zalecenia Hetmanom, aby ułożyli Etat woyska, podaie projekt pod tytułem: *Zalecenie Deputacyi do formy rządu wyznaczoney.*

JP. Sekretarz seymowy czyta w treści, aby ciż Hetmani ułożony takowy Etat złożyli w Deputacyi rządowej, która stosownie do niniejszey sytuacji kraiui go reguluiąc, nie więcej iak 15,000. a nie mniej iak 12,000. woyska w Koronie i Litwie, to iest: 8. w Koronie, a 7. w Litwie naywięcej ustanowi. Po przeczytaniu wzięty do deliberacyi.

JP. Ożarowski Kaszt: Woyn: oświadcza, iż naczelnicy woyska z naywiększą ochotą pełniąc rozkazy Stanów seymuiących po odebranych zleceniu złożenia Etatów w Deputacyi rządowej, dopełnili ten nakaz, lecz tłómaczy powody,

Kkkk

dla których ciż redukować woyska nieośmielili się, nayprzód że niechcieli rozpoczynać smutney redukcji woyska, powtórze niechcieli stawiać się narzędziami nieszczęścia tylu obywateli w woysku umieszczonych, i nieżyczyli stawiać się obiektem narzekania tych, dla których w mieyscu obmyślenia należney, za poświęcanie się z majątkiem i życiem na usługi Ojczyzny, nadgrody, przynosiłoby wyrok zwinięcia woyska. A ztąd nad decyzyą tak delikatney materji konieczność deliberacyi uważa.

Król Jmć: *Gdy ten ważny projekt iest wzięty do deliberacyi, i gdy iako nam wszystkim wiadomo całodzienną pracą Deputacya przyspieszyć usiłuje dzieło formy rządowej, z tych przyczyn iakom przeszłej sесsji wyraził, dając czas teyże, solwując sесsję na Srzodę, tak teraz solwując na Sobotę, to iest do dnia 5. 8bris na godzinę 4tą po południu.*

Sесsya Seymowa 72ga dnia 5go Października w Sobotę.

JP. Marszałek seymowy nad materją woyskową uczyniłszy zażenowienia się, zagaia sесsję podniesieniem w tey materji podanego przez JP. *Lobarzewskiego* Czern: dnia 2. 8bris Projektu, i czytanie onego JP. Sekret: zleca.

JP. *Kunicki* Chelm: tamnie czytanie, żądając, aby pierwey podane inne projektu podniesieniem zostały.

JP. *Jankowski* Sandom: dla nadchodzącey decyzyi materji rządowej, radzi podniesienie projektu JP. *Frankowskiego* Podlask: zalecającego zwołanie nieprzytomnych Posłow.

JP. *Dragowski* Podl: takowy wniosek popiera, oświadczając się przed decyzyą tego projektu inney żadney nie dopuścić materji.

JP. *Kimbar* Upitki: „Gdzie idzie rzecz ogulnie Narod „interessująca, iaką iest forma rządowa, tam dość baczny „bydź przyttoi. Nieszczęśliwym zdarzeniem w małej licz- „bie zostając, tak ważną okoliczność, która los Narodu „osładzać powinna, iak nayostrożniey czynić powinniśmy, „ieżeli odwołanie się do Woiewództw dopełnionym nie zo- „stało, przynajmniej wszystkich Woiewództw i Powiatow „Reprezentanci do znaydowania się przy teyże decyzyi obo- „wiązani bydź powinni. Są zdarzenia, na których kaźdey „Ziemi, bądź Wdztwu wiele zależy, a o których obcych „Wdztw Reprezentanci albo nie wiedzą, albo mniej nie- „mi są interessowani, a ztąd w tym przynajmniej co iest „w mocy naszej należy oddać wymiar żądaniu Obywateli „i stając przy konieczności zwołania nie przytomnych Po-

„fłow przed decyzją projektu JP. *Frankowskiego*, inney
 „materyi podnieść nie dozwolę.”

JP. *Narbut Lidzki* domaga się, aby Kanclerze donieśli Izbie, iaką od JP. Ambassadora odebrali odpowiedź na Notę względem ewakuacyi woyska podaną. Tudzież, aby Depesze przeczytali.

JP. *Kimbar Upit*: „Wniosek JP. *Lidzkiego*, iak się łączy, czy z myślą moią, tak dziwię się, że niezoftał przez dopełnienie Kanclerzów uprzedzony. Znana nam iest pilność tychże Ministrów, a ztąd niewątpiąc o skutku zlecenia Stanow dopełnionym, tak rezolucyi na Notę o ewakuacyą woyska podaną, iako i doniesienia iakie maia z Depeszw zagranicznych naymocniey z mieysca mego dopraszam się.

JP. *Lobarzewski Czern*: z powodow podanego przez niego projektu na dniu onegdayszym zmnieyszenia woyska, w obszernym głosie czyni tłumaczenia, i czytania onego żada.

JP. *Kunicki Chełmski* sprzeciwia się projektowi JP. *Lobarzewskiego* decyzji, pokąd dochody i wydatki nie będą zupełnie uregulowane, i obszerne w tey materyi uczyniwszy tłumaczenie, podniesienia swojego projektu dawniey podanego zmnieyszenia woyska, i podatkow żada.

JP. *Chodźko Oszmian*: po stoſownym przymówieniu się, podaje projekt, tit: *Zalecenie Kommissyom Skarbowym, i Edukacyynym O. N.* aby Kommissye Edukacyine nim formą rządową ułożoną zaſtanie obrachowaniem dochodow zatrudniły się. Skarbowe zaś, aby prócz dla J. K. Mci i niektórych Departamentow, affygnacye wstrzymały. Po przeczytaniu, projekt takowy wzięty do deliberacyi.

Czyta JP. Sekret: projekt JP. *Lobarzewskiego* Czern:

JP. Marszałek seym: zapytał o zgodę — Niezachodzi.

JP. *Ożarowski Kasz*: Woyn: nieszcześć Kraiu przyczynę uważa odmianę częstą celow patryotycznych. Zapal przy ustanowieniu woyska 100,000. z usiłowanem dzisieyszym porównywiąc, obydwia zamiary w obszernym tłumaczeniu, przez liczne uwagi i wnioski wyiaśnia. Potrzeby opatrzenia garnizonow, obwarowania granic, konsystencyi po Woiwodztwach dla bezpieczeństwa Obywatelow, affystencyi Magistratur, exekucyi dekretów, i delat przekładaiać, niepodobieństwo zwinienia dziś exystuiących korpusow dowodzi, zgadzaiąc się iednak, aby liczba wydatków na utrzymanie nie przenosiła możności, na zmnieyszenie liczby głów przystaie, i ztąd projektowi JP. *Lobarzewskiego* sprzeciwia się.

Król Jmć: „Jesteśmy wszyscy przekonani, że nie odbitą i nagłą iest potrzebą uczynienie rozrządzenia woyska. „To dokonać niepodobna bez projektu naydoyrzaley skom-

„ponowanego, ten projekt komuś potrzeba powierzyć do
 „uformowania. Pytam się? komuż przyzwoiciey powierzono
 „ny bydź może, iak Deputacyi ułożeniem formy rządu za-
 „trudniącey się? którey gdy ten cały gmach rządu powie-
 „rzyliśmy, nayprzyzwoiciey i to dzieło im powierzmy.
 „Oni okoliczności wszystkie zwinięcia korpusow, lub
 „nie, bądź zmniejszenia w głowach, zapewnienia się o
 „funduszach, tudzież zachowania sprawiedliwości względem
 „pozostałych, lub nie umieszczonych officerow roztrząsają,
 „a te szczeguły iak nas wszystkich zajmują, tak w ogół-
 „nym jednym projekcie zebrane i wystawione bydź powin-
 „ny, powtarzam, komuż przyzwoiciey ten projekt powie-
 „rzyć mogliśmy? iak Deputacyi, a ztąd gdy projekt czy-
 „tany nie zagradza temu, żądam, aby mógł bydź czytany
 „i przyięty.”

JP. *Szydłowski* Mieln: żąda objaśnienia: Czyli 4. Gwar-
 dye Królewskie są w tym Etacie umieszczone, albo nie?

JP. *Grodzicki* Krak: widząc w projekcie determinowaną
 liczbę woyska, Sztabu zaś do proporcji możności odesłanie,
 uważa nieprzyzwoite, aby Deputacya tym zatrudniła się,
 co jest dziełem Stanow, tak względem funduszow, iako i
 wydatków stanowienia.

Król *Jmć*: „Jak ten wniosek, tak wszystkie inne ob-
 iekta, czyli *directe*, czyli *indirecte*, powinny bydź umieszczo-
 ne w dziele pracy Deputacyi. Wszak ta nie *decisive*, ale
proiective tylko przyniesie chwałę lub ganiąc, approbując,
 lub odrzucając. A ztąd nayprzyzwoiciey jest, aby projekt ten
 znalazł jednomyślną na przyjęcie zgodę.”

JP. *Ożarowski* Kaszt: Woyn: „Gdyby ten projekt nie-
 „zajmował szczegułów, ale był napisany w ogóle, nie za-
 „stanawiałbym się, lecz że w projekcie dwoiakie zwinię-
 „cie w głowach, i w korpusach wyrażone, a po przeysciu
 „projektu, takowy warunek miałby moc prawa, zatym zgo-
 „dzić się na niego nie mogę.”

JP. *Grodzicki* Krak: ten projekt uważa iako *antecedens*,
 gdyż w nim zalecone stosowanie Etatu do możności w ten
 czas, gdy jeszcze projekt uregulowania podatkow nie jest
 widziany.

JP. Marszałek seym: oświadcza, iż spodziewa się projekt,
 który Deputacya przyniesie, zdolnym bydź do zaspokoienia
 troskliwości i obaw słyszanych.

JP. *Raczyński* Sandom: nadto wcześnym zakresleniem
 zmniejszenie woyska uważa, gdyż obiekta 1. Ustanowienie
 dostateczney liczby na zabezpieczenie wewnętrzne i zewne-
 trzne koniecznie potrzebney, 2. Stosunek dochodow nie są
 dotąd ułatwione, a tak gdyby Deputacya uznała możność

większey liczby utrzymania, miałyby związane ręce takowym prawidłem. Sądzi zatem, że za wyznaczeniem determinowanej liczby woyska, projekt iednomyślnie przyjęty zostanie.

JP. Marszałek feym: oświadcza myśl niektórych Osob żądających, aby w tym projekcie do wielości woyska, dodane były słowa: *Inkluđuąc w to Gwardye J. K. Mci.*

JP. Jankowski Sandom: sprzeciwia się wnioskowi takowemu, mieniać to być dziełem Deputacyi, i na żadne przepisywanie liczby nie zgadza się.

JP. Grodzicki Krak: punkt w projekcie JP. Łobarzewskiego od słow, które to etaty w tey propozycyi Gc. zajmujący Sztaby generalne, wymazany mieć chce.

JP. Szydłowski Mielnicki wszelkim dodatkom sprzeciwia się.

JP. Łobarzewski Czern: o czytanie projektu swojego nalega.

JP. Narbut Lidzki łącznie z zdaniem JP. Jankowskiego Sandomir: gdy w proporcya dochodow stanowiona liczba woyska być ma, determinacyi liczby onego teraz sprzeciwia się. Gdyż projekt takowy zamieniony w prawo stawałby się regułą dla Deputacyi, a ztąd decyzyi onego nie dopuszcza.

JP. Drewnowski Łomż: przypominając prawo zapadłe dla Ministrów Belli, aby Etat ułożyli, żada, aby podług podobnegoż zalecenia Ministrowie Pacis złożyli układ listy cywilney *ante omnia*, a po tey dopiero udecydowaniu co się zostawać okaże, na woysko obroconym być ma.

JP. Ogiński Podsk: W. W. X. Lit: oświadcza, że gdy Ministrowie Pacis w zaleceniu im danym przepisana mieli regułę 4tey części odjęcia Liście Cywilney; a Ministrowie Belli nie mając takowey reguły, sami ją dopiero ułożyć mieli, przyzwoita jest, aby pewna ilość przepisana koniecznie została, aby nienarażać Deputacyi więcej z cywilnych, iak z woyskowych osob złożoney na posadzenie, że do zmniejszenia woyska przyłożyła się, gdy Ministrowie Belli na to narazić się nie wazyli.

JP. Suffczyński Chelm: w obszernym tłómaczeniu przekłada konieczność, aby pierwey Izba o stanie woyska przez Hermanow i Regimentarza, a zaś o sytuacyi dochodow przez Podskarbieh uwiadomiona była.

Krół Knc: Już to nie raz przyrównywany rząd i stan Rzpltej do Gospodurza domowym majątkiem zawiadującego, wszakże temu Gospodarzowi wolno jest sługom koźdemu z osobna odbywanie pewnych obowiazków zak. cię, wolno

temuż rozkazać, aby się wspólnie znieśli, do zarządzenia o jego majątku. Kazał Seym Ministrom Belli i Pacis, aby osobno o stanie woyska i skarbu przynieśli zawiadomienie, wolno temuż seymowi nakazać, aby wspólnie tey najwyższej Magistraturze, to iest Seymowi donieśli, co iey będzie naypotrzebniejszego. Wszakże Hetmani i Regimentarz naydokładniej o stanie woyska są wiadomi. Podskarbiowie stan skarbu naylepiey znaią, a z tey złączoney wiadomości, będą wiedzieć, czyli zmniejszenie głów, czyli korpusow będzie potrzebniejsze, wszakże daley ciż Ministrowie Pacis i Belli razem zniostszy się, iaka liczba woyska, czyli 6. czyli 12,000. do utrzymania bezpieczeństwa i granic będzie dostateczną, czyli choćby naywiększa, byłaby zdolną do obronienia nas od tak wielu, i tak silnych sąsiadow, a te wszystkie uwagi w poufności, w prywatnym posiedzeniu naydokładniej sobie komunikowane, złożą dzielo doskonałej rozwagi. Nie trzeba mi przekładać, bo aż nadto iestem przeświadczony, aby żołnierz niosący w ofierze życie i majątek, był nadgradzony, to aż nadto czuję, bo nie trzeba byż człowiekiem, żeby tego nie znać i nie czuć. A gdy przełożone tu były uwagi, że ten projekt znalazłby iednomyślność, gdyby liczby determinowanie było wymazane, dodać moią uwagę, aby dołożyć nie mniej iak 12,000. a bez pisania nie więcej iak 15,000. — Na te słowa iednomyślna daie się słyszeć zgoda.

Król Jmć powtarza żądanie, aby projekt był czytany, i do decyzji podniesiony został.

JP. Godaczeuſki Trocki czyni wnioski, iż gdy ledwo skarb na zapłacenie listy cywilney wystarcza, obawia się, aby determinacya 12,000. woyska nie pociągała do nowych stanowienia podatkow. Co gdy w instrukcyi ma sobie poleczone, i iednomyślną widzi determinacyą Izby za zmniejszeniem dodatkow, nie dopuszcza potąd decydować projektu JP. Łobarzeuſkiego, pokąd lista cywilna udeterminowaną nie zostanie.

JP. Łobarzeuſki Czern: tłumaczy się, iż z powodu, aby woysko Rzpltey nie było w postaci Milicyi, zwyczajem wszędzie praktykowanym, liczbę iego naymniej do 12,000. dla tytułu korpusu zamknął, lecz razem usuwając posunięcia go znacznie, naywiększą liczbę 15,000. ostrzegł, mieniać siły krajowe do utrzymania tegoż wystarczające. Naostatek ułatwiając przeyscie swojego projektu, zezwala na wniosek J. K. Mci, z prozbą iednak umieszczenia warunku nie mnieyszey iak 12,000. liczby woyska.

JP. *Skirmont* Piński radzi, aby Deputacya podług wniosku J. K. Mci projekt poprawiła, i ten do decyzji podała.

JP. *Narbut* Lidzki, z obowiązku Instrukcyi stać przeciwko zwiększeniu podatków, oświadcza obawę, aby ten warunek *nie miał iak 12,000. woyska* nie uczynił sentymentu Izby, za zmniejszeniem podatków, próżnym, gdyby fundusz na nie okazał się. Zgadza się zatem na odesłanie tego projektu do Deputacyi rządowej, dla ułożenia łącznie z Hetmanami.

Król Jmć: „Już tu trzeba sobie podchlebstwo miłości „własney z przed oczu usunąć, abyśmy mieli woylko do- „starczające się sasiadow, trzeba nam raczey myśleć o wewnętrznym urządzeniu. A ztąd prędka przedsiębrać determinacya zbliżenia rzeczy ku końcowi.”

JP. *Moszyński* Marsz: W. Kor: „Jeżeli kiedy Obywatelowi przykro mówić, to w tedy naybardziej, kiedy o losie współ-braci mówić musi. Woła Obywatel, woła Narod „od kilku lat nierządem sfołatany z prozbą, aby formarzą- „du i woysko ustanowione zostały. Zgadza się zatem na „wniosek JP. *Skirmonta*, aby Deputacya na Poniedziałek „ten projekt przyniosła.”

JP. *Lobarzewski* Czern: dla utrzymania swego projektu podaje przez siebie wynaleziony sposób załilenia dochodów skarbu, do czego podaje projekt zalecenia Komisyyi Skarbowey W. X. Lit: aby pensya Gener: Artyl: W. X. Lit: i dobra na fundusz onego prawem 1775. i 1776. roku przeznaczone na skarb publiczny odebrane zostały.

JP. *Alexandrowicz* Smol: oświadcza, iż Hetman Wielki W. X. Lit: słabością zdrowia w dobrach swoich zatrzymany, po odebraney wiadomości o prawie nakazującym przysięgę Hetmanom i Regimentarzowi, żąda, aby albo Deputacya dla odebrania przysięgi od tegoż wyznaczoną, albo czas, za polepszeniem stanu zdrowia, przepisany został.

JP. *Snarski* Infl: podaje projekt, nim ustanowione będą Kommissye Cywilno-Woyskowe, aby Ziemie, Woiewództwa, i Powiaty jedną osobę delegowały, któraby z Office-rem od Kommandy Ross: wyznaczonym, Miary, Wagi, i ceny furazów, tudzież podwód bacznością zatrudniała się.

JP. *Skirmont* Piński podaje projekt, aby Metrykantowi Lit: z rozkazu feymu dla ułożenia i rozdrukowania Summariusz Sancytów, do Grodna zjechać, i kancelaryą potrzebną utrzymywać obowiązaniem, ile nie mającemu żadney pensyi naznaczoney, summa 6,000. ze skarbu Lit: zapłaconą została.

Czyta JP. Sekr: projekt ^{statu}stawowy. Po wzięciu którego do deliberacyi, od Tronu Sessya na poniedziałek na godzinę 4. po południu solwowana.

Dalszy ciąg Konstytucyi pod tytułem: *Ustawienie Kommissyi do rozsądzania Sprawy upadłych Kraiowych Bankow.*

Którzy to Kommissarze tak Polscy, iako i Dworów sędzijskich wyznaczeni, za poprzedzającym obwieszczenia przez prezydującego podpisanego wydaniem, końcem uwiadomienia wszystkich do fortuny przerzeczonych Bankow podupadłych interesowanych, tak przez Gazety Kraiowe, iako i Zagraniczne, dla kraiowych z terminem sześćcio niedzielnym, zaś dla zagranicznych ośmio-niedzielnym, w czasie z niego przypadającym jurydykcyą swoją w mieście Warszawie, nymniej zawsze w komplecie osób 7miu zasiadać powinnych, zafundują; po której za poprzedzającym wykonaniem przysięgi przez wszystkich Kommissarzow, tak Kraiowych, iako i Zagranicznych podług Roty niżej przepisanej; Nayprzód ordynacyą sądow i postępowania swojego przepiszą, i oneż do wiadomości publiczney, tak przez oblatę w Aktach, Ziemi Warszawskiej, iako też przez Gazety Kraiowe i Zagraniczne podadzą; wydziały z pomiędzy siebie, do każdego *respectively* Banku w liczbie osób do potrzeby stosować się mającey, z mocą roztrząsania wszelkich okoliczności, sposobem opinii tylko, oraz z obowiązkiem referencyi do zupełnego kompletu sądu wyznaczą od Kommissyow dawniey do interesow tychże Bankow od Konfederacyi Generalney wyznaczonych, niemniej od Administracyow, przez też Kommissye postanowionych, wszelkie Akta i czynności w tychże interesach dotąd formowane, dzieła tychże Kommissarzow lub Administratorow, wszystkie w ogulności i w szczególności, co do Administracyi, przedaży, kassy, Dóbr ruchomych i nieruchomych, rewizyi Xiąg Bankowych, Regestrow expensy i percepty, wszelkich w teyże Kommissyi nastąpionych wyroków, i innych ogulnie czynności dotąd zaślanych, od trzymających pióro w tychże Kommissyach, co do czynności Kommissyow, oraz od Administratorow kassy, co do Administracyi, gdzie ustanowioną została, pod odpowiedzialną w tymże sądzie odbiorą; Takowe wszystkie dzieła, urządzenia i wyroki rozpoznają, a jeżeli tych odmiany i nowego urządzenia Kommissya terażniejsza nie uzna potrzeby, w swiey mocy zostawia, Administratorow

Dóbr i wszelkich funduszów, tudzież kas bankowych *respective* każdego Banku *pignus sufficiens* odpowiedzi mających (wyłączając *per omnia* od takowej Administracyi osoby sąd składające) ustanowią; Zareki, Kaucye, lub Zapisy, odpowiedzi od nich odbiorą, albo ustanowionych od Komisyjów dawniejszych (gdyby potrzeba odmiany niezachodziła) zostawia; Kasy zaś generalne pod trzema kluczami, to jest: Oryginalnego Debitora jednym, i dwoma Administratorskimi utrzymywane być winny. Gdzieby zaś te czynności bankowe jeszcze rozpoczęte, lub dopełnione, albo ukończone nie były, rygor Prawa Wexlowego, względem osób prawem tym rządzących się we wszystkim dopełniając, komportacją wszelkich papierów do ogulney fortuny ruchomey i nieruchomey, tychże banków stosujących się one wyjaśniających, i do niej jakożkolwiek należących, od kogo, z kim, i ile razy wypadać będzie, pod przysięgą nakażą, a z tych papierów, dokumentów i wszelkich innych dowodów, za użyciem wszelkich probacyi, stopniów, okoliczności wszelkich, czyli to względem współnictwa handlu, lub banku, bądź utaionych funduszów, bądź ich pod cudzym imieniem znajdowaniu się, oraz współnictwo w takich częściach zachodziło, dochodzić będzie. Transakcye wszelkie bądź autentyczne, bądź ręczne, zapisy, darowizny, i wszelkiego rodzaju czynności, od czasu tego, którego Bankier deklarował się nie być w stanie zapłacenia, lub od tego momentu, w którym jurysdykcya miejscowa wstrzymała jego operacye, od protestu lub manifestu krajowego rozpoznają, i jeżeli jakowe uszkodzenia, uszczuplenia masy, defraudacye, ukrycie kapitałów, lub rzeczy ruchomych, lub jakiegokolwiek majątku okaże się, przez wszystkie probacye dochodzić będą, a nawet i stronę obowiązującą przysięgą, która gdyby się fałszywą przez stronę obwinioną okazać miała, kryminał taki bez względu na osobę jakiegokolwiek stanu i kondycyi w swym sądzie dowiedziony, po kary prawem przepisane do Trybunału odeszłą, gdzie sprawa takowa z rejestru Kryminalnego *ante alias omnes causas* osadzona być ma; Fundusze zaś z doświadczonych i dowiedzionych kondyktów zabrane, do masy wrócić nakażą. Defraudacye wszelkie na utaienie funduszu i masy pod jakim bądź pozorem nastąpione, stopniem przyzwolitey probacyi dowiedzione, chociażby te przed ogłoszonym banku zamknięciem stały się, rozpoznają, rozwiążą, i fundusze utaione do masy powrócą. — — A ponieważ Banki. (Ciąg dalszy tego prawa w następujących Korrespondencyi dodatkach.)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

A N G L I A.

Z Londynu dnia 18. Września. Xże Adolf po batalii pod Dunkierką powrócił do tuteyszey flolicy. Młody ten Królewic lubo raniony, odwiedził Królestwo Ichmość w *Kew* rezydujące. Witany był z politowaniem.

Traktat między Francją i Stanami Ameryki ziednoczoney dnia 6. Stycznia 1778. zawarty nie iest taki, iak chcą udawać Patryoci Francuzcy, żeby miał obowiązywać do złączenia się przeciwko Anglii. Jest w tym traktacie to tylko wyrażono, iż gdyby W. Brytania, przeciwna zawartemu traktatowi między Francją i Ameryką, przedsięwzięła wojnę z Ameryką, albo gdyby też Anglia przeszkadzała handlowi Amerykańskiemu, strony przymierze zawierające miałyby spólny interefs, i nawzajem pomagałyby sobie przeciwko Anglii.

Drugi Artykuł wyraźnie ogłasza, iż tego przymierza naycelniejszy iest zamiar utrzymywać skutecznie wolność, naywyższość władzy i niepodległość Stanów ziednoczonych. Ale ten warunek nic w sobie nie zawiera wzajemnego. A zatym zdaie się, iż nieśluszenie chlubią się niektórzy, iakoby traktat między Francją i Ameryką tak odporny, iako zaczepny był zawarty.

Wielka nasza flotta pod kommandą Lorda *Howe*, o którego sprzyjaniu oppozycyi nieprawdzi się, w *Torbay* składa się w ogóle z 22. liniowych okrętów, na których znayduie się 1750. armat, i z 5. fregat. Pod kommandą zaś Lorda *Hood* flotta na śródziemnym morzu ma 21. liniowych okrętów w ogóle, na którey liczą armat 1624. przy tym fregat różnych od 224. armat.

W Regimencie *Cornwallis*, od milicyi kraiowey, któren ma swoią kwaterę w *Exester*, bunt się wszczął z okazji wzięcia w areszt iednego żołnierza. Z te-

go powodu urząd w *Exeter* wysłał umyślnego do Sekretarza Stanu.

Czytamy teraz tu w gazetach naszych *Memoryał* podany Królowi, Lorda *Lauderdale* imieniem miasta *Glasgow* o zakończenie wojny. A lubo ten *Memoryał* podpisany od 40,000. i chociaż w większej liczbie handlowe miasta podobnież myślą, zwiastuje w *Manchester*, gdzie około 15,000. Rzemieślnika do Ameryki wywędrowało, mniej na to zwracać tu zdają się, gdyż zamiarem jest naszego Gabinetu niewprzód zakończyć wojnę, póki Francya Króla mieć nie będzie.

B E L G I U M.

Z *Bruxelli* d. 26. Września. Kolumna woysk pod kommandą zostających Xcia *de Cobourg*, która była w marszu do Zachodniej Flandryi, znowu nazad zacofernęła się, gdy wiadomość doszła, iż Francuzi wiele zabrawszy łupow ku granicom swoim z niemii pośpieszyli. Z tey przyczyny woysko Cesarzkie poszło chybkiem krokiem aż do *Meubenge*, i dnia wczorajszego tę fortecę obległo. Wszystko jest w największym przygotowaniu do ataku okopow pod tą fortecą będących. Roboty są tu dokoła w najsilniejszym stopniu wzmocnione. Rzeka *Sambre* je oblewa, zdają się naytrudniejszye bydz do zdobycia. Obwarowane też są wielką artylleryą, i 8. tyśiącami walczących. Rząd oblężenia fortecy *Meubenge* poruczony jest Hr: *de Colloredo*, który będzie miał pod swą kommandą Generała *de Beaulieu*. General *Houchard* po cofnieniu się woysk obcych, które zawierały około 50. tyśięcy ludzi, i 150. wielkich miaty armat, ruszył z woyskiem swym do *Givet*. Aby on z tamtey strony nie wpadł znowu w głąb kraju naszego, poczynione są największe zewsząd ostrożności.

Xcie *d'Orange* Stadholder Hollenderski sam w osobie swej, pożegnawszy Generalne Stany, do woyska udał się, i już w *Gandawie* stanął.

Francuzi dnia 20. Wrześ: wiele drogich sprzętów zabrawszy, *Furnes* opuścili, i ku swoim cofnęli się granicom.

FRANCYA.

Z Paryża dnia 17. Września. Królowa chciała iść melon. Służąca szła do przekupki znaiomey kupić. Prosiła iżby naylepszy dała, ponieważ to dla Królowy. Wybrała przedaiącą. Spytana o cenę, rzecze: *Powiedz Królowey i proś odemnie, aby tak smaczno jadła, z iakim ukontentowaniem ja ten mały iey dar posyłam.*

Podług protokołu, odebrano od Królowey pierścien złoty, pierścien brylantowy, i inny z emalią, zegarek z repetycyami, kilka pieczętek złotych, z których na iedney wyrażono: *Miłość i Wierność*, medal z łańcuchem złotym. Na tych różne cyfry i napisy. W protokule zowią służącą Królowey Katarzyna Harel.

Herbert oskarżył przełożonego więzienia *Conciergerie* o sprzyianie Królowey i o pomoc do ucieczki. Twierdzi, że *Chaumet* gdy więzienie przeglądał, znalazł otwor, przez któryby Królowa łatwo mogła umknąć. Kazano aresztować i samego przełożonego więzienia nazwiskiem *Richard* i żonę iego.

Miedzy więźniami, których register podano Konwencyi, znaleziono *Beniamina Pitt*, i żonę iego *Elżbietę*. Ten *Pitt* iest kupiec mający lat 70. Mieszkał w *Dinant* w *Bretanii* przez lat 30. Jest podobieństwo, że oprócz imienia, nic spólnego nie ma z *Ministrem Angielskim*.

Bailly pierwszy Prezydent *Paryża* wzięty pod areszt w *Menin* i do stolicy przyprowadzony, w *Madelonnettes* więzieniu został.

Chaumet donosi w Izbie *la Commune*, że *Latude*, który za satyrę napisaną przeciw *Pani de Pompadour* tak w *Bastylii*, iako innych kataszach przez 30. lat uwięziony został, prosi aby familia teyże nagrodziła mu za wycierpiane tak długie tortury. Trybunał Powiatu Sgo Germana osądził nakoniec tę sprawę. Niezmierny był nacisk ludu końca iey czekającego. Trybunał skazał familią niegdys *Markisa*

wey de *Pompadour*, i także *ex-Ministrs Amelot*, który podpisał owe *lettres de cachet*, aby zapłaciły obywatelowi *Latude* w nadgodę 60,000. liwrów z procentem. Zaraz 10,000. mają być oddane, choćby strona przeciwna apelowała.

Wszyscy *Paryżanie* od lat 18. do 25. którzyby nie szli na wojnę, za dezterterow mają być poczytani.

W *Grignan* małym miasteczku *de la Drome* pospólstwo zburzyło pamiątkę pogrzebową Pani *de Seigné* sławney Autorki listów, a to z przyczyny, że w nadgrodku było wyrażone słowo *Marquise*. Niektórzy uważniejsi deradzali, aby na tym mieyscu wyrazić *Citoyenne* (Obywatelka) ale rozhukany lud nie słuchał takowey rady, i napisy popsute i cały grobowiec rozrzucony. Za otwarciem truny ciało znalezione w całości. Ofobliwze zadziwienie powstało, drudzy to cudem ogłaszać poczęli. Wielu żądało te zwłoki porwać, albo ich część przynajmniey schwytać, inni bronili. Kłótnia wielka, wrzask i bitwa powstała, iedni gorliwością uięci mając ją za świętą, inni przez ufzanowanie tey sławney Niewiasty, którey pamiątki żadne wieki nie wyglądzą.

Deputacya instrukcyi publiczney czyni *rapport* nowego podziału Roku, Miesiący i Dni. Pryncypalne układy projektu do dekretu są następujące:

1mo. Era Francuzka będzie liczona od dnia fundacyi Rzpltey 22. Sept: 1792. R. od tego czasu gdy słońca wstępując w znak Wagi, przyszło do porównania dnia z nocą.

2do. Era zwyczajna aby była znieślona, a Rok aby się dzielił na 12. miesiący. Z tych każdy będzie miał dni 30. a po nich nastąpią dni 5. które nie będą należały do żadnego miesiąca.

3tio. Każdy miesiąc podzielony będzie na trzy części równe, z których każda z 10. dni składać się będzie.

4to. Miesiące będą się nowemi zwały imionami, iako to: Równości, Wolności, Ludu, Odrodzenia się, Góry, Rzeczypospolitey, Jedności, Braterstwa &c.

5to. Dni mianować się będą: równo waga, czapka, kokarda Narodowa, pług, cyrkiel, armata, dąb, odpooczynek &c.

6to. Co cztery lata obchodzone będą igrzyska *Olimpijskie* na pamiątkę Rewolucyi Francuzkiej.

Na ten projekt wielkie dawano oklaski. Jest to, mowi donosiciel owoc rozmyślania najślawniejszych Astronomow. Kazano wydrukować ten projekt i wziąć do namysłu.

Jest tu Anekdotka o dwóch gołąbkach, które mniemaia być z liczby różnych ptaków, dnia 10. Augusta wypuszczonych na wolność. Te wciąż od owego czasu codziennie o 7. wieczornej przylatują, i siadają na pierśiach statui wolności, na placu rewolucyiny. Noc tam przepędziwszy, o świtanu odlatują. Cały Paryż zbiega się na widok tej dziwnej sceny, mnostwem spektatora nie stracha się ta para. Czują, (powiada) że są na najświętszym miejscu. (Gazeta Berlińska.)

N I E M C Y.

Z Wiednia d. 15. Września Doszła tu wiadomość przez Trieste, że Mahumet Basza *de Scutari* powziąwszy wiadomość, iż Beglierbey Romelii za rozkazem Porty z 26. tysiącami wojska mazeruie przeciwko niemu, zebrał pierwszych z swego Powiatu i badał się pilnie, czyliby miał u nich tyle względu, że broniliby go w przypadku napaści. A gdy odebrał iednomysłne oświadczenie, że gotowi do ostatniej kropli krwi wylania go bronić; wydał zatym rozkaz, aby z dwóch najbardziej Powiatów zdolni do broni, co nayrychley zebrali się. Jakoż na czele mnogiego wojska, niezwłocznie przeciw Sultana W. ruszyć miał wojskom z odporną siłą.

Garnizon *de Condé* tedy przeprowadzony będzie do Bannatu Temeswarskiego, gdzie po wsiach rozłożony zostanie do czasu dalszego rozrządzenia.

Od wyższego Renu d. 6. Września. Francuzi dobywają fortecę Stary Brisach, który znacznie jest zruynowany, Austriacy zaś oblegli *Huningue* i twierdzę *Mortier*.

Usiłowanie Generała Cesarzkiego *Piaschevitz* wkroczyć do niższej *Alsacy* przez dolinę *Lauter*, nie miało pomyślnego skutku. Francuzi z największą siłą obronili stanowiska *de Bodenthal*, toż na Xcia *Brunświckiego* dywizyą, ze 4ch tysięcy składającą się w znaczniejszej nierównie siłę napadli. Musieli cofać się słabiej, straciwszy do 1,000. ludzi, jednak (pisze gazeta *Hamburska*) że i Francuzi do 6,000. ludzi stracili. Austriacy zaś jedną armatę tylko postradali, i bez niej cofali się przez *Anweiler* do *Barbelweth*.

Po zwycięstwie Xcia *Brunświckiego*, które otrzymał nad Francuzami pod *Pyrmasentz*, Cesarzcy bardzo śpiesznie porzucili oblężenie fortecy *Landau* dnia 18. Wrześ: i obrócili marsz swój ku *Wissembourg*.

Piszą z *Edinckhoffen*, że Król Pruski posłał posiłki Generalowi *Piaschovitz*, aby się utrzymać przynajmniej pod *Anweiler* po cofnięciu się z pod *Bodenthal*.

Z *Berlina* 21. Września. Doniosła tu sztafeta, że Xzę *Brunświcki* zbił Francuzów pod *Pirmasentz*, gdzie ich legło więcej 2000. naszych przed odeysciem gońca jeszcze nie porachowano. Monarcha w krótcie do tej stolicy ma przybyć. Już w *Potzdanie* są kwatery wyznaczone dla gwardyi Królewskiej mającej tu w krótcie stanąć.

Od niższej *Elby* d. 27. Wrześ: Po Notach stośownych do żeglugi między Dworem *Peterzburgskim*, *Londyńskim*, i *Sztokholmskim*, teraz znowu Nota między pierwszymi wyż wyrażonemi Dworami, i Dworem *Kopenhagskim* z odpowiedzią Ministra Duń-

skiego *de Bernstorff* na Notę podaną dnia 10. Augusta przez Pošta Imperat: Rossyjskiej jest wydana.

W Ł O C H Y.

Z *Liwny* d. 12. Wrześ: O wzięciu przez Anglików *Toulonu* mamy sobie nadesłane szczegóły następujące: Dla bezpieczeństwa wzięto w areszt 3,000. Jakobinów, z których 1,000. odesłano morzem do *Bercellony*. *Freron* i *Barres* Kommissarze Konwencyi, którzy wotowali na śmierć Ludwika XVI. mieli być aresztowani, ale jeden z nich powiesił się, drugi w momencie brania, w łeb sobie strzelił. Flota Francuzka w *Toulon* znajduąca się, twierdzą, że się składała z 25. okrętów liniowych, i 10 fregat. Przygotowania teraz czynią się do najmocniejszego Patryotom odporu. Admiral *Hood* poczynił takie dyspozycye, iż gdyby przymuszony był znowu wynieść pod żagle, tedyby cała Flota, port, magazyny, i arsenał w óciu godzinach spalono do szczątku i zruynowane były. *Toulon* leży naprzeciw równinie będącej między dwoma wysokimi górami. Dwie tylko drogi do miasta lądem prowadzą, jedna wzdłuż nadbrzeża morskiego od strony wyspów *d'Hieres*, druga z *Marsylii*. Małych fortec kilka rozstawionych jest po górach, a najmocniejsza *Malgue*, która sięgać może prosto z armat na drogę nadmorską, aż do *Lavalette*.

Na drodze *Marsylskiej* trzeba przebyć głębokie trzęsawice przez 2. mile wciąż, które są z obu stron wielkimi opasane górami, na dole których tak ciężka jest droga, że dwa powozy z ciężkością rozminąć się mogą. Dwa lub 3. tysiące ludzi w ciężninie *d'Ollioules* największe wojsko wstrzymać mogą. Ostatnie listy z Paryża donoszą, że Patryoci już opanowali te wąwozy i wysokości naprzeciw *Toulonowi*.

Arsenał *Toulon*ski był zawsze jeden z największych i najbezpieczniejszych w Europie. Port takiey jest rozległości, iż umieścić może 1,500. okrętów.

DODA:

KORRESPONDENTA KRAIOWEGO
Y ZAGRANICZNEGO.*W Sobotę dnia 12. Października 1793. Roku.*

Obywatelowi, który chce iedynie zatrudnić się usługą dla Publiczności, znam iak podła rzecz z pracy własney szukać chluby u swych Czytelników, gdy w samym nawet ostrzeżeniu o błędach (iako niżej wyrażone okazuje pismo) przydana iest i wymówka omyłek i zawarta iest pochwała, której lubo drukuiący niepowinienby umieszczać w swym piśmie; iednak dokładność i rzetelność w doniesieniach, nad inne wszystkie przemagać powinna widoki. Z tych powodów niech mi łaskawa Publiczność daruie, że słowa nieodmieniam, ani uymię z następującego pisma z Grodna do mnie nadesłanego.

Z Grodna dnia 6. Października 1793.

Gazeta tak światła, iak iest ta, którą z ukontentowaniem czyta Publiczność pod tytułem *Korrespondenta*, nie może się mylić, tylko winą doniesienia mniej dokładnego, a to nawet doniesienie ekzuzować należy, ikoro *seffye sc-motis arbitris* odprawiaią się.

Z takowych to zapewne a nie innych przyczyn, pomiezfane są *seffye* dnia 23. Wrześ: z poprzedzającą dnia 21. tegoż miesiąca. Na tey to poprzedzającej *seffyi* miałem Głos, który omyłką położony widzę Nro 79. bo w ów to dzień widziały seymuiące Stany, wchodzące do Izby żądanie, które dało okazyą do sprawiedliwego żalu każdemu z nas seymuiących.

Lecz w dzień 23ci, w którym dopełnił się zamiar, milczałem blisko do 3ciey po północy, bo ani do odwrócenia nieszczęścia od Ojczyzny nieumiałem znaleźć sposobu, ani do poparcia projektu nieczułem się dysponowanym; chciałem więc doświadczyć, czy się zagrożona kłeska nie wytrawi stałą determinacyą niezaczynania *seffyi*. Przemówilem w ten czas dopiero, kiedy już aż nadto miałem dowodów, że nic nas niewolui od przyięcia projektu; w ten czas mówiłem pełen takowego przekonania, a razem i czułości, przerwałem milczenie, i podając projekt Deklaracyi Seymowej, starałem się przekonać Stany seymuiące, iż gdy przemoc do oparcia się projektowi stoi na przeszkodzie, a cnota naszą zezwolić niedozwala, nic nam niepozostaie, iak okrzyknąć

powszechną zgodą projekt Deklaracyi, a powszechnym milczeniem odpowiedzieć na proponowane przyjęcie projektu Traktatowego.

Przyjeły N. Stany mój wniosek, iednak że bez zapytania o zgodę, chciano aby Deputacya do Konstytucyi wyznaczona (w której i ja iestem) przystąpiła do podpisu Deklaracyi i projektu Traktatu, odezwałem się w te słowa: *Radziłem wam i radzę N. Stany, abyście milczeniem odpowiedzieli na projekt Traktatowy, lecz niezgadzą się na to, aby zapytania o zgodę od Łaski nie było, bo osoby do Deputacyi należące obowiązane są przysięgą, nie podpisywać, coby unanimitate, vel pluralitate przyjęte nie było, a ta wiadomość dopiero z zapytania wynika. Więc kiedy sławy waszey skazać niechciecie, dozwólcie aby każdy z nas co w Deputacyi iestemy, równą okazał o sławę imienia swego troskliwość. Potrzebne iest Mci Panie Marszałku zapytanie, nie dla ulegalizowania dzieła, ale dla przyczyny dopiero wspomnioney. Na zapytanie nieodpowiem iakó Poset, podpisać iednak bez winy będę mógł to dzieło przemocy, iako ten, który musi podpisać z mocy przysięgi każdy wyrok, na który nieślyszat opozycyi.*

Temi ja to słowy wytłómaczył me zdanie, WPan zaś raczył dać tey moiey do niego odezwie miejsce w Gazecie swoiey, na dowód tey bezstronności, o której pragniesz widzieć Publiczność przekonaną.

Jozeף Hrabia ANKWICZ.

W Korrespondencie pod Nrem 80. wydrukowana omyłka w Innotescencyi względem sprawy UUr. Orsettych: Gdzie położono było do 28. Listopada roku terażniejszego odwołać rozkazaliśmy, poprawić należy do 28. Mca Ociobera roku terażniejszego 1793. przypadającego odwołać rozkazaliśmy.

ANGLIA.

Z Londynu d. 20. Września. Od kilku dni wielkie iest zamieszanie w naszym gabinecie. Xże Richmond powtórnie iuż starał się o Dymissyą swoją z Generalstwa Feldzegmeister, ale nie może wprzód oney pozyskać, póki nie przybędzie następcą iego Lord Cornwallis.

Hiszpański generalny Konsul Manuel de las Henis w Londynie pisał do Hiszpańskiego Vice-Konsula w

Bristol, że Rząd Hiszpański nakazał, aby wszelkie kupieckie towary z Anglii do Hiszpanii wychodzące zabezpieczone były zaświadczeniem i pieczęcią Hiszpańskiego Konsula, lub Vice Konsula, dla pewności, iako nie są francuzkie, ale Angielskie manufaktury. Te zaświadczenia składane bydź mają przy konsulach celnych Hiszpańskich dla otrzymania zezwolenia na przylądowanie.

Stany *Massachusetts* w Ameryce przedsięwzięły przy dzisiejszym zamieszaniu Europy zupełną neutralność zachować, i wcale rzec się kaperowania. Zatył przykładem póydą i inne Stany Ameryki północney.

Mówią o mającey zayść odmianie w Ministerium, bez uszczerbku jednak przez to wpływu Pana *Pitt*. Ten w Sobotę miał konferencyą z W. Kanclerzem, Lordami *Grenville* i *Amherst*, i P. *Dundas*, po którego ukończeniu rozmaitych rozestano kuryerow po kraju, i odtąd, iak najszybciej przyspieszane będą przygotowania do ciągu dalszey wojny, a armią Xcia d'*Tork* powiększoną bydź ma do 40,000. dla czego 9. ieszcze Regimentow wystawione będą, każdy od 1000. ludzi. Różna szlachta ofiarowała się wystawić korpus wojskowy swym kosztem, i przyięto.

Martinika też wkrótce aktualnie ma bydź atakowaną. Admirał *John Janwis* uczyniony komendantem przeznaczoney na to flotty, a General *Gray* Kommandorem potrzebnego na to lądowego wojska. Rzecz pewna teraz, że flotta owa w kanale widzianna, którą miano za Francuzką wojenną flotę z *Brest*, była Hollenderską przeznaczoną do tey Rzeczypospolitey portow, pod konwoiem niektórych wojennych okrętów.

BELGIUM.

Z *Bruxelli* d. 20. Września. Jednym z ostatnich zylkow było francuzkich, wzięcie w niewolę bitnego Austryackiego Pułkownika *Mylius*, którego przed

Tpern opasali, i wraz z całą Diwizyą jego zagarneli.

FRANCYA.

Z Paryża d. 18. Września. Rada powszechna do-
nosi względem straży więzienia *Concergerie*, że nay-
surowwsze wydano rozkazy, tudzież naytroskliwsze
przedsięwzięto środki, aby zabronić wszelkiej kom-
munikacyi z kimkolwiek, i korespondencyi Anto-
ninie Wdowie, która już ozdrowiała. Obydwoch pil-
nujących Zandarmerów tego więzienia *Defrene* i *Gil-
bert*, także Obywatelkę *Harel* od Królowey oddało-
no. Przededrzwiemi iey pokoju ustawicznie ma stać
warta, i nie wpuszczać nikogo prócz Dozorcy wię-
zienia, i iego żony. Drugi sztyldwach stanie na
dziejnińcu przed oknami, aby się nikt nie zbliżył
ani na 10. kroków.

Patryoci przecięli kanały wodę żywą do *Toulonu*
prowadzące. Mieszkańcy z Anglikami uczynili wy-
cieczkę, ale pobici, i ze stratą nie małą musieli co-
fnąć się w środek murów.

Na sefssyi Jakobinów d. 16. t. m. znowu Towa-
rzystwo z Przedmieścia *St Mariel* nastawało na sąd
nieszczęśliwey Królowy. Żądanie to w nayokro-
pniejszych wyrazach poparte było, a z głośnemi
okrzykami od Jakobinów przyjęte. D. 20. t. m. Ja-
kobini wyznaczili Kommissarzow, aby zebrali wszy-
stkie dowody mogące służyć do przyspieszenia pro-
cessu Antoniny. Tegoż dnia czytano w Konwencyi
znowu prozbę od zgromadzenia ludu w *Valence*, w
którey w nayzapalczywszych wyrazach żądano de-
kretowania teyże nieszczęśliwey. Takowe proźby
drukować kazano. — Na sefssyi Rady powszechney d.
21. Prokurator powszechny z nieukontentowaniem
doniósł, że stoł więźniów w *Temple* aż do zbytku
potraw bywa, których exhalacye *Sanculott* poczi-
wy na warcie stojący w *Temple*, ledwie wyżywie-
nie sobie wyśłużyć mogący, na wzgardę nędzy swo-
iey, połykać musi pod czas ich zastawienia. Naka-

zała Rada powszechna, iżby stoł więźniów w *Temple* składał się z Zupy, Mięsa, i czarnego chleba, a te potrawy przez okienko tylko do ich pokoju w suwane być mają. Natychmiast wyznaczono Kommissarzów, którzy się tegoż wieczora udali do *Temple*, i wszystkich Kucharzów z kuchcikami odprawili.

Z *Straßburga* d. 19. *Września*. D. 9. t. m. Departament niższego Renu stosownie do Dekretu Konwencyi Narodowej udecydował pospolite ruszenie. Przez 48. godzin we dzwony bić będą, a wszyscy Obywatele od 8. do 45. bez różnicy, których obecność w domu nie jest nieodbitie potrzebną, przeznaczeni są dla Rzpltey, nawet wszyscy nie koniecznie na swych miejscach potrzebni Sędziowie, Urzędnicy, Kaznodzieie, i inni studzy Religii, natychmiast opatrzyć się mają w potrzeby życia przynajmniej na dni 8. i udać się do *Hagenau*, z kąd ich 2,000. do *Vaubech*, 6,000. do *Lauterburg*, a reszta do *Weissenburg* iść mają. Rolnicy, których wszyscy synowie maszerować powinni, mogą jednego zatrzymać w domu do gospodarstwa i dowożenia Prowiantów. Wczoray ruszyła już młodzież od 8. do 25. lat. Oycowie, Matki, Siostry, Zony płakały, a dostateczna żywność szła za nimi.

N I E M C Y.

Z *Wiednia* dnia 28. *Września*. Generał *Ferraris* teraz nazad powrócił. Nie może opowiedzieć, iak Król Jmć Pruski deklarował przyłożyć się do operacyi armii *Würmsera*. Sądzą więc, że zimowa kampania trwać będzie.

Z *Frankfurtu* d. 1. *Wrześ*: Wczoray po południu przybył tu Król Jmć Pruski powracający do *Berlina*.

Z *Manheimu* d. 29. *Wrześ*: Dnia tego przy *Bergzabern* i *Barbelroth* zdobyto dwie francuzkie baterye i nieco armat, gdzie wielu Francuzów częścio padło, częścio w niewolą poszło.

Flandryą zasnania teraz armia od 35,000. pod komendą Xcia d'*Tork*.

W E G R Y

Z *Przburga* d. 24. *Wrześ.* Wieczorem d. 14. *Września* powstał w *Kaszowie* straszny pożar, przez który spłonęło 140. domów, prawie iak pół miasta. Szkoła podług mniemanego wyrachowania wynosi do 400,000.

Wyszedł z druku Zbiór Mów seymowych Numer 39ty; w którym znajdują się Głosy JPP. imo. Kimbara Upitskiego d. 16. Lipca 2do. Tegoż Zdanie na sejsyi d. 17. Lipca 3tio. Przymówienie się JP. Łoborzewskiego Czerniechów: Postów d. 16. miane. Także Numer 40ty Mowy JPP. imo. Boguckiego Wyszogr: 2do. Bobrownickiego krakowskiego Postów na sejsyi d. 16. Lipca miane. Także Numer 41szy Gdzie zawieraia się Mowy JPP. imo. Szydłowskiego Płock: d. 16. Lipca 2do. Łoborzewskiego Czerniechowskiego d. 15. Lipca miane. Każdy z tych Numer kosztuje po gr. 12.

D O N I E S I E N I A

Dnia 26. *Września* 1793. uszły z *Warszawy* niżej wymienione 2. osoby. Pierwszy Jan Zygmunt Hollemberg z profesyi Złotnik, rodem z *Warszawy*, 21. lat mający, Religii Katolickiej, kawaler, wzrostu wysokiego, biały twarzy, włosów brunatnego w surducie piaskowym, w okrągłym kapeluszu i w bótach. Drugi Johann John, średniego wzrostu, włosów czarniawych, pociągłej twarzy, chudy, oczu czarnych, 24. lat mający, nóg ciękich, w fraku wysokiego koloru, w czarnych spodniach i pończochach, i w trzewikach. Pokornie się uprasza Kompanii Jubilerskiej i Złotniczej w każdym mieście, aby takowych spostrzeżonych zaraz arefztować kazano, a rzeczy wszystkie znajdujące się jeszcze przy nich oddano do Zwierzchności, proszącemu zaś niezwłocznie o tym uwiadomienie dać do *Warszawy*. Pokradli bowiem następujące rzeczy. 1. Wielki bryllantowy Sygnet, w środku sygnetu szafir niebieski, na którego wierzchu piękny Bryllant ważący 1½ Karat. Kameryzowanie od 12. bardzo pięknych Brillantów ważących 9½ Karat i 6. sztuk drobnych na obrączce po stronach pierścienia ważące ½ Karat. osadzone między 28. małych Hollenderskich Rautkow. 2. Bardzo piękna owalna z szarniowaniem złota i z przezroczyłą emalią tabakierka na medalionie 2. figury, po obu stronach pięknie malowane drzewa, Kontour z Emaliowanemi białemi

Perłami, przy tym ze wszystkich stron prospektu, a na dnie bardzo piękny odmalowany Landschaft, dobrze ważąca 50 $\frac{1}{2}$ Dukatów. 3. Damska owalna Tabakierka, z szarnierem, wcale bardzo pięknie czerwono emaliowana, z medallionem, przedniego złota, które waży około 24. dukatów. 4. Złota całe gładka tabakierka ważąca 26 $\frac{1}{2}$ dukatów. 5. Złota owalna Tabakierka z amelią przezroczystą, koloru pomarańczowego, do koła quater couleur, na wierzchu medalion emaliowany figurami, wynosząca 34. dukatów dobrej wagi. 6. Złota spieczasto owalna tabakierka, z jednego końca otwierająca się, i z szarnierem, zwierzchu szafirowa Emalia z brzegami biało emaliowanymi, na których malowane kwiateczki w różnych kolorach, ważąca 28. dukatów. *Johann Benjamin Gescheidt.*

U Kupca Jana Schadebrodt mającego Handla swów w sklepie korzennym przy Pocztcie, przybyli świeże Mięgi i Sledzie Hollenderskie świeże, jako też i wódki Gdńskie winne i dubeltowe w różnych gatunkach z fabryki aktu lnie pod Łososiem w Gdańku za pomniejszą cenę.

Michał Nowicki rodem z Brzozowa z Galicyi wzrostu wysokiego, w sobie szczupły, nóg długich, twarzy chuderlawey, brunatny, oczu i włosów czarnych, zęba połowe w przedzie utraconego mający, zwolna mówiący, zabrawszy z lberyi frak biało niebieski z guzikami białymi i wypustką, spodni tak ch dwoie, kamizelki palie z guzikami białymi, surdut popielaty jasno, z kłnierzem okrągłym guzikami wyszywanymi takimże kamelarem, płaszcz takiegoż samego koloru kuczbatą białą podbity, kurtkę niebieską z niemiętką robioną z guzikami platę dzemi białemi, kapelusze stosowany z kókadą czarną, czapkę granatową axamitną z szerokim braniem swym, kapelusz okrągły, trzos węgierski na sobie przepasany, buty peloney skóry wołkowe nowe, w których d. 10 gbris bez attestum odmowionym będąc uszedł. Ktoby zaś takowego przytrzymał ma wiadomienie d. 6 do kamienicy pod Nrem 46. będący na piętach Ratusza w starym Mieście. Zaco za fatygę odbierze procz expensy Złotych Polskich 100.

Korrespondencyi Bankowej tom II. arkusz 5 i 6. wyszedł z druku zamyśle wsobie: (1) Cile prawo terazniejsze stanowiące Kommissyę jedną na wszystkie upadłe Polskie Banki, z wyrażeniem Kommissarzy Polskich i Rosyjskich do teyże Kommissy, (2) Dalszy ciąg likwidacyi wierzycieli Teppera. Każdy arkusz na sztuki biorąc koszt po gr. 15 a przez prenumeratę po gr. 10 prenumerata na 56 tomu II. koszt. Zł. 12. a z pocztą i Zł. 6. W Warszawie w drukarni na ulicy S. Jerzkiej w kam. S. Jerzkiej Nro. 1765. w której podatek Podynynego odbiera się. Essensya V num salutis albo Wnó zdrowia opiócz tu w Warszawie u P. Adryana Samina naprzeciwko Kościoła S. Jędrzeja Nro 474. i u Pana Gotleba Norymberga za Żelazną bramą Nro 967. znajdyje się w Grodnie u Pana Dalkowskiego.

Z mocy dekretu Urzędu Miasta Grzybowa, licytacya Browaru Hermanowskiego w ulicy Grzybowskiej pod Nrem 1030 nierznie sytuowanego, z przyległymi dworami, młynem, i ogrodem, d. 14. Mca Października roku bieżącego, odprawiac się będzie. Zyczący sobie nabyć w dniu wyżej oznaczonym, na Ratuszu Grzybowskim o godzinie drugiej po południu stawic się zechcą.

W dobrach wsi Swidry w Ziemi Warszawskiej, Parafii Tarchomińskiej odebrano młodzieńcowi parę Kłacz. Właściciel onych ma się referować do Ur. Wernickiego na Tłomackim mieszkającego.

W Roku 1792. Zakończywszy życie J.W. Tomasz Adam Unski Orderów S. Stanisława K. Waler lubo nikomu żadnego długu pieniężnego nie zostawił winnym, gdy jednak w tym miesiącu zawiły się jakieś papiery podpisane i takoby nieboszczykowi małace, przeto, iako takowe nie mogą być istotne i z tej przyczyny rozpoznaniu sądowemu podległe, dla tego o tym chcących negować niniejszym oświadcza się obwieszczeniem.

Niejski Piotr Michałski rodem z Krakowa, wzrostu niskiego, włosów na głowie czarnych, kół na głowie mający, oczu czarnych, na twarzy szczupły i bladawy, po polsku w zępanie burczakowym z bratem Jakubem chodzący, umiejący kunszt w czyli rzemiosło kilka i ko to: Stolarstwo szklarstwo, malarstwo, młynarstwo, ciesielstwo, zdołałszy się W. Onufreju Gosińskiemu Woytkiemu Chęcińskiemu wsi Radu zwaney w Powiecie Chęcińskim w Parafii Strawczyńskiej leżącej dziedzicowi, samego gotowego grosza Zł. 750. gr. 19 i z inaych okolicznych sąmśdów zadatki na zakontraktowane różne wymienione ciesielskie, falkarskie, malarzkie roboty wybrawszy, porucił od kunsztu niedzielną żonę z trojgiem małych dzieci, ktoby tedy wiedział gdzie się znajduje, przesłrzegamy przed przereczony W. Gosińskiemu wszystkim do którychby ta wiadomość przeszła, iż to jest człowiek wielce zawodny, uprasza dziedziców, Possessorów Proboszczów i Plebanów, aby mu do Promyka wsi tego męszkalney pod Miastem pocitowym Małogoszcz zwanym leżącej dali wiadomość bądź listem, bądź przez umyślnego, obiecując posłanicowi zapłacić, za każdą malę po Zł. dwa.

Kamienice całe S. Łazarza są do najeścia od Wielkiej Nocy 1794. na lat trzy, przez licytację d. 31. Xbrys 1793 na Ratuszu M. S. W. po południu o godzinie trzeciej to jest kamienica Nro 207. nieduza cwiertć 207. i poł. ad 207. i poł. Nro 1795. Nro 177. Nro ad 18. Nro 155 ad 155. Spichrze Nro 207. trzy cwierte ad 207. trzy cwierte.

Administacya fortuny Uur. Teppera, Schultza i Kompanii, podaje do wiadomości iż są w dobrach Pałętach Gólkowie i na czystym pod Warszawą do sprzedania Wódki okowite dobrego gatunku wzniesionej wielości, i do bieranie już do wyszynku, takż żelaza szynowe i stalikowe gorzkie, czego wszystkiego gatunku widzieć będzie można w Administracji w Pałacu Tepperowskim na Miodowej ulicy odprawiającej się, niemniej w tymże Pałacu na składzie będą do przedania płótna różne grube: futra różnego gatunku w blach jako to. Popielice, Janaty, Białki, Koty morskie, Lasy Barys i Tygrysy, skó y wółwe, cielęce, owcze, woły, wełna, wódka Francuska, anyż, melowie, szczeniwa, kisze tatarszane, groch, dawony med lowe, różne sztuki syczeńskiej roboty złoczone, także powozy, sanie, chomaty, szory, siódła Angielskie, meśkie i damskie, bryki, koła, koce, derki, deki z futrami, i inne drobniejsze rzeczy statenne, kufry, tłomoki, łozka żelazne, kubły, liwary, fanny uchy do karowania drzewa i inne żelastwa, oraz rzeczy do gospodarstwa należące, sikawki, olszyna w sążn ach na Szolcu, czego wszystkiego licytacya zaczynać się będzie na dniu 15tym Mca Października i kontynuować się przez następne dni. Takż na Czystym pod Warszawą są do przedania owce macyory, skopy iagnięte, a te każdego czasu czyli razem, czyli partyjami przedane będą za umówioną cenę z Administracją